

OSOBNO (321) *av*

osobno (267), **osobnie** (54); *osobno* *LibLeg*, *ZapWar*, *OpecŻywSandR*, *ForCnR* (2), *Murm*, *HistJóz* (3), *KłosAlg* (4), *HistAl*, *MurzNT* (3), *MurzOrt*, *Diar* (3), *KrowObr* (4), *Leop* (9), *BibRadz* (9), *GrzegRóżn*, *SarnUzn* (6), *RejAp* (2), *GórnDworz* (4), *GrzepGeom* (3), *RejPos*, *GrzegŚm*, *KuczbKat* (4), *RejZwierc*, *BielSpr* (7), *BudBib* (9), *BudNT* (6), *MWilKHist*, *StryjKron* (5), *CzechEp*, *KochPhaen*, *ReszList*, *BielSjem* (2), *GórnRozm* (5), *ActReg* (2), *GórnTroas*, *OrzJan*, *LatHar* (3), *JanNKar* (6), *JanNKarGórn*, *GrabPospR* (2), *SkarKaz* (6); *osobnie* *BartBydż* (3), *TarDuch*, *RejJóz*, *Mącz* (4), *WujJud*, *Calag*, *ReszHoz* (3), *WerGośc*, *PudłFr*, *ArtKanc* (2), *PowodPr* (2), *PaxLiz* (2); *osobno* : *osobnie* *OpecŻyw* (3:1), *PatKaz II* (2:1), *FalZioł* (11:2), *BielŻyw* (1:1), *RejWiz* (2:3), *BielKron* (45:1), *SienLek* (5:2), *PaprPan* (2:4), *ModrzBaz* (7:1), *SkarJedn* (2:2), *SkarŻyw* (13:3), *Calep* (3:2), *GostGosp* (8:2), *WujNT* (19:1), *SarnStat* (18:6).

Wszystkie samogłoski jasne.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Oddzielnie; *seorsum* *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Calep*, *JanStat*, *Cn*; *separatim* *Vulg*, *Modrz*, *Calep*, *Cn*; *secreto* *PolAnt*, *Vulg*, *Cn*; *singillatim* *BartBydż*, *Mącz*, *Cn*; *singulatim* *BartBydż*, *Calep*, *Cn*; *singulariter* *BartBydż*, *PolAnt*; *particulariter* *BartBydż*, *Cn*; *privatim* *PolAnt*, *Cn*; *solitarius* *Murm*; *separatus* *HistAl*, *solus* *PolAnt*; *sibimet*, *singularis* *Vulg*; *seorsim* *Modrz*; *discrete* *Calep*; *particulatim*, *extra turba* *Cn* (280) : O fuknią téż iego [Jezusa] ktora była nieśfyta/ ale z wierzchu tkaná/ przezewśfytko/ ofobno ijgrali *OpecŻyw* 142; *Solitarius*, Etwas das allein íft. Ofobno myęfkájący. *Murm* 20; *HistJóz* Dv [3 r.]; *BartBydż* 247, 249; á pothym możełz ony riby polać tym/ albo ofobno na przyśtawkę nalać *FalZioł* IV 46b, II 15a, V 108v, 116; *KłosAlg* G4v; *HistAl* 1; A gdy odprawił rzéłze/ wśzedł na górę ofobno modlic się *MurzNT* *Matth* 14/23, *Luc* 10/23; A gdy łamo [litera „j”] będzie łtało ofobno iako inśzé łłowa/ będzie nam znaczyło/ co znaczy go/ iako mowiac/ poiął go s łobą *MurzOrt* B2; *ZapWar* 1553 nr 2685; *Diar* 61; gdyłz Kryłtus ćiało łwe Apołstołom podawał/ ofobno chleb/ á ofobno kielich. *KrowObr* 207v, 200v; Gdyż nas łtworzył ofobnie nád ine łtworzenie *RejWiz* 171; Acháb łfedł iedną drogą/ á Abdias iną drogą ofobno. *Leop* 3.Reg 18/6, *Gen* 21/28, 29, *Ex* 26/9, 36/16 [2 r.], *Lev* 14/10, *Num* 16/16 [2 r.]; A oprócz przypowieści nie mowil do nich/ wśzakże zwolennikom łwoim ofobno wśzytko wykłádał. *BibRadz* *Mar* 4/34, *5v, *Gen* 21/28, 29, 39/10, I 63d marg, *Matth* 17/19, *Mar* 4/10; Nieczyłtość ciełefna byłá s trádu/ á tháki nie był pułzcżan miedzy ludzi/ ále ofobno przed namioty mieszkał *BielKron* 36v; Ale y Lewitom ofobno oddzielono czterdzyeści y ósm miałt ku mieszkániu *BielKron* 48; Ale zámknion [Jeremiasz] ofobno áby więcey nie kazał. *BielKron* 94v; Po ktorego śmierci towarzyszył iego Wáleryus był podeyrżany wśzemu ludu/ iákoby chciał być krolem/ ábowiem łobie ofobno budował zamek obronny ná gorze Welliey *BielKron* 105v; Zámplie ránnemu przeciął plecy łzablą/ áż káżdá łtroná byłá ofobno *BielKron* 242v; Przeto kazałá mię ofobno od nich odwieść *BielKron* 458v, 17, 17v, 25 [2 r.], 31 [2 r.], 38 (37); *Secubo*, Leżę á łpię ofobnie. *Mącz* 70c, 311d, 392a; *SarnUzn* B3 [2 r.], F2 [3 r.]; ále iż łámiczne członki rodzáyne/ téż wiele niedołtátkow ćierpią/ ofobnie przyśłył Rozdźiał o tym gadkę mieć będzie. *SienLek* 108, 174v; *RejAp* 139, 167v; *GórnDworz* M3v, Bb4; *GrzepGeom* K2, P2v, P3; *RejPos* 52; *GrzegŚm* 40; *KuczbKat* 45; *RejZwierc* 110v; iż miewáli [Rzymianie] lud inny pieřzy/ ofobno/ iezdni/ ofobno pomocni/ ofobno zbroyni/

ofoobno niezbrojni/ ofoobno ftrzelcy y ci co na poślugách byli *BielSpr* 17v; A nie nować to w Kościele/ że zá tego álbo owego ofoobnie Mfzą miewáią: poniewáz to od czáfów Apoštołfkich w Kościele bywáło. *WujJud* 229; *BudBib Gen* 21/28, 29, 43/32 [3 r.], 2.*Mach* 4/34; A wziáfwszy iy zá rękę Hetman/ y odźiedzfy znim ofoobno/ fpytał/ Co ieft co mi maź opowiedzieć? *BudNT Act* 23/19, *przedm* d3 [3 r.], *Mar* 13/3; *PaprpAn* O; á ofoobno o Rzečzypořpolitey [!]/ ábo o tem świetłkiem Zborze mowić będzimy/ ofoobno o rzádzieniu Zborow/ á ná oftátku o Szkołch. *ModrzBaz* 4v, 55 [2 r.], 121; Tu mu [*Jezus Piotrowi*] ofoobnie zisćił ono co ofoobnie obiecał nád inne. *SkarJedn* 78; Przeczytay kto może oftátne oycow tych záśiedzenie/ iáko ná nim Grekowie ofoobno miedzy łobą łami/ w domu Pátryátchy [!] fwego wotowáli. *SkarJedn* 289, 236; *Calag* 453a; Kazał y porządek ludziom ftátiecznym czynić: áby ofoobno ftály niewiáfły á męřczyzná ofoobno *SkarŻyw* 309, 14, 99, 119, 178, 283 (15); *StryjKron* 26 *marg* [2 r.], 120, 265, 411; *CzechEp* 81; *KochPhaen* 15; *ReszHoz* 128 [2 r.]; *ReszList* 174; *BielSjem* 4, 16; *ArtKanc* A11v, C13v; *GórnRozm* A, Hv, M3v, N2, N2v; *ActReg* 30, 113; *Calep* 329a, 960b, 968b, 969a, 982b; KLucznik ma klucze mieć w kilku węźlech: ofoobno od proznych domow/ co ie gościnnemi zowią/ ofoobno od fkrzyń y fkrzynek/ ofoobno od tych co ich záwždy potrzebuią *GostGosp* 54, 52, 54, 90, 106; *GórnTroas* 72; *LatHar* +5, 320; wziáf Iefus Piotrá y Iákubá y Ianá: y wwiodł ie ná gorę wyłoká łamy ofoobno/ y przemienił ię przed nimi. *WujNT Mar* 9/2, *Matth* 17/1, 19, 20/17, 24/3, *Mar* 4/10 (12); Czáfem teź ofoobno [*brzmi*] r/ ofoobno, z/ iáko rze koń/ rzyłko. *JanNKar* F2v, E3 [2 r.], Fv; *JanNKarGórn* Hv; *SarnStat* 4 [2 r.], 129, 153, 418, 443 (17); *GrabPospR* N4; *SkarKaz* 157b [4 r.], Oooo2a [2 r.]; Támech z nią wiele rzečzy/ ofoobnie rořpráwiał *PaxLiz* E2v, D3v.

osobno od kogo, od czego (7): Co to zá fántázya tháka przyřłá ná cię. Iź ták mieřzkałz ofoobno thu od ludzi łobye *RejWiz* 66; *BielKron* 382v; kiedy człowiek ofoobno ieft od tego kogo miłwie/ wielką mu cięřzkość á trapienie przynoři *GórnDworz* Mm3v; *BudBib* 1.*Mach* 12/36; *WerGośc* 259; *GostGosp* 62; (*nagł*) Przyřięgá Zydowłka. (-) ZYd ma fie obrócić przeciwo łońcu ofoobnie od ludzi inych *SarnStat* 264.

W przeciwstawieniach: »osobno ... na gromadzie, do kupy, pospolicie, pospołu, spolnie, społem« (6): Alterne, alternatim, vicissitudinarie, osobnye vel spolnye *BartBydg* 241b; *BielKron* 30v; On [*Słońce*] iáko Oćiec á ten [*Mieřąc*] iáko Mátká: inne Gwiazdy/ iáko Mámki/ Piáfunktiki/ nie ofoobnie iednemu/ ále wřzyłtkim pořpolicie łuźą *SienLek* 31; więć ci vczeni/ gdy ofoobno mowią/ widzą fie być bárzo mądrymi/ á fkoró do kupy przydą/ tho on rozum niewiem gdzie zginie/ bo z ich rády/ nic dobrego nie wychodzi *GórnDworz* G5; iednák może Pleban vpomináiąc ludźie/ álbo ie [*przykazania*] pořpołu/ álbo teź ofoobno wykłádác/ thák iáko mu sie będzie řnádniey zdáło. *KuczbKat* 345; *SkarŻyw* 141.

Wyrażenie: »kaźdy (a. koźdy) osobno« = *singulus PolAni*, *Modrz*; *seorsum PolAnt*; *seorsim Modrz*; *quilibet JanStat* [*szyk* 25:7] (32); Wezmi Iáłowczowych ziarnek/ Bobkowych ziarnek/ kaźdego rowno po garźci/ vtłucz kaźde ofoobno *FalZioł* V 75, II 16c, V 114; ieft pytanie iáko wiele to [*różne ilości różnych metalí*] wřzyłtko y kaźde ofoobno w pienądzoch vczyni. *KłosAlg* H2, D3, H; *LibLeg* 11/107v; *Diar* 95 [2 r.]; *RejWiz* 145v; Henrik wřzyłtki [*braci*] poimawřszy ofoobno kaźdego pořadzał *BielKron* 364v; *GrzegRóżn* N; *SienLek* 44v, 56v, 58v, 140v; *KuczbKat* 145, 205 *marg*; *BielSpr* 4; *BudBib Gen* 32/16, *Ios* 21/42; *ModrzBaz* 86, 89v; A tym czáfem Anyołowie odkryją grob/ y siędą w nim

kożdy oobno. *MWilkHist* C4v; *LatHar* 130; *JanNKar* av; Y zachowamy wżyftkie obyvátele Ziem przereczonych we wżyftkich y káždych z oobná Práwiéch/ Przywileiách/ Liftach/ wolnościach y prerogáttywách ták w poópolitoóci wżyftkim/ iáko oobnie káždému iuż od przodków náłzych tegóž Powiátu obywatelom oóiadłym nádáných *SarnStat* 1042, 366, 455, 1104, 1158; A ktorých máiętnóóó oobno káždego ták wiele nie wynieóie *GrabPospR* M2.

Szeregi: »osobno bez [kogo, czego]« (2): *SarnUzn* H2; (*nagł*) Ierzy Michálewki [...]. (-) MOge tego oobno bez bráciey nápiác *PaprPan* O4v.

»tak jawnie, jako osobno« (1): Ierzyk Sáfkie Kfiáżę [...]/ yż był Luterowi wielkim nieprzyaciélem y náuce ie⁸⁰/ ták iáwnie iáko oobno [...] rofkazał áby [...] *BielKron* [211]v.

»osobno i naprzod« (1): Ale chciál Duch S. oobno y naprzod Piotrá połóżyć/ iáko przednieyżzego/ á potym inne Apoótoły. *WujNT* 417.

»osobno, pokátnie« (1): Ielli ktorzy płocho á nieómyólnie nád wołá Hethmáńfká z woýfká wyieždźáli przed podkánim [...]/ á ták tego trzeba ftrzedz/ áby fie nie wrywáli z woýfká oobno pokátnie iedno zá rofkazánim Hetmáńfkim. *BielSpr* 26v.

»na mieóce puste osobno« = *in desertum locum privatim PolAnt*; *in desertum locum seorsum Vulg* [szyk 5:2] (7): A Ielus gdy to vsłyżzał wóóiádwży wóódz odiachál zonąd na mieóce puóte oobno *MurzNT Matth* 14/13; *BudNT Matth* 14/13; y wóóiwży ie z óobá odózedł oobno na mieóyce puóte *WujNT Luc* 9/10, *Matth* 14/13, *Mar* 6/31, 32, s. 146 *margin*.

»na puszczy osobno« (1): ktorzy [mnisi] áni ná puótzty oobno nie miéófkáią/ ani fie wóóadney náuce pobożney ówítzą/ iedno tylko óukniámi/ y golenim góów/ od inózych ludzi fie odmieniáią y odłátzáią. *KrowObr* 133v.

»tak w radzie jako i osobno« (1): bédzyem mieć moc wybráć kilka Mágiftratow/ ktorzyby náłzych praw y iných rzeczy ftrzegli/ á o krzywdy náłze mowili/ ták w ráózye iáko y oobno *BielKron* 108v.

»nie z [czym], ale osobno« (1): y wyóórał przeócieráółá leżące: y óóierkę ktora bylá ná góówie iego/ nie z [non cum] przeócieráółty połóżoną/ ále oobno [sed separatim] zwinioná ná iedno mieóyce. *WujNT Ioann* 20/7.

2. *Wyjątkowo, w sposób zwracający uwagę, znacznie, szczególnie; praeclare Modrz; extra ordinem Cn* (27) : *OpecŻyw* 46; *OpecŻywSandR nlb* 4v; *ForCnR* Bv, C2v; *PatKaz II* 69v, 71v, 84; y wóóytki rzeczy ktore chczefz/ oobno gorące: iedz á gich poóyway *FalZioł* V 46, V 83v; *BielŻyw* 113; Dobre oobnie mióuią á złe marnie traczą *RejJóz* H2v; *RejWiz* 36v, 132; w koócielech vcóóiwie ótali w ózáóiech oobnie koóztowných *BielKron* 14, 165; Wóóákóóe mogé záleóić oobnie móóózego/ Ze z niego máłz ná wóóytko óółowieká godnego. *PaprPan* I4v, Bbv, Bb2v, Dd4; *ModrzBaz* 80v; *PudłFr* 39; Ogrodek piéónie záóiac óioły oobnie pachniácemi *GostGosp* 128, 130; *OrzJan* 127; [A bylá oobnie piéónego weyóózenia *Leop Iudith* 8/7 (*Linde*)].

Połączenia: »a osobno« (2): Piát pytał Iezuóá milégo o rozmaióte rzeczy/ a oobno o to bylliby on krol żyóowfki. *OpecŻyw* 119v; *FalZioł* II 23.

»a wszakóó osobnie« (1): Theż korzeń wóóywego Kopru iakmiarz też má mocz naprzeciwo tym wóóytkim niemoczám przereczonym/ á wóóakóó oobnie gdy bédzie wóóufzony á na proch ótarty *FalZioł* I 109d.

3. *Specjalnie, tylko w tym celu; specialiter JanStat, Cn; speciatim Cn (7)* : aby to ciało [Maryi] [...] było powyśiono na łtoletz/ który od wieków ieft iéy ołobnie łtworzon. *OpecŻyw* 181; Iezu kotrys Piotrowi twemu wikarigiemn [!] płączczemu/ ku pociefzeniu ołobnies łie vkazał. *TarDuch* C7v; *FalZioł* II 23, V 81v; *BielŻyw* 157; kotrym połag teź ołobnie náznáczony bywa od tych poboźnych łudźi/ kotrzy pieczą o nich máią. *ReszHoz* 129; *SarnStat* 5.

[Szereg: »przodkiem i osobnie«: Ná tho przodkiem y ołobnie wyłtał mię Pan Chriftus/ nie ábym Krzcił; ále ábym Kazał. *HerbOdpow* Dd5v.]

4. *Osobiście, prywatnie, indywidualnie; coram Mącz; proprie, viritim Cn (7)* : iáko miedzy zapify potwierdzonymi przed vrzędem/ á miedzy cyrográfem ołobno od kogo vczynionym. *BibRadz* I 481; á vdzyálał kádzenie poświęceniu godne/ á tego áby iny żądny łobie ołobno nie dzyálał. *BielKron* 33v; *Coram* inter nos conferemus, Ołobnie s łobą pomowimy. *Mącz* 65b; *WujNT* 90; y co teź kogo ołobnie dolega *PowodPr* 65, 27.

Szereg: »swą osobą, osobno« (1): na kthory [sejm] teź łwymi ołobámi ołobno przyiecháli/ Woyćiech Tabor Bifkup Wileńki/ Ian Zabrzeżyński Woiewodá Trocki *BielKron* 401v.

Synonimy: 1. *oddzielnie*, »osobnikiem«, »w osobliwości«; 2. *znaczno, zwłaszcza*; 3. *mianowicie, umyślnie*.

Cf **OSOBIE, OSOBLIWIE**